

Överklagan av SLUs beslut 2013.2.1.3-833

Detta mål handlar om ifall kalhyggesbruket i Sverige är vetenskapligt motiverat. Forskarna på SLU har ansvaret för den skogsvårdslag som skapades 1950 och i stort ser likadan ut idag. Jag var själv som professor redan på 1970-talet mycket entusiastisk anhängare av kalhyggesbruk. Mina studenters tvivel på kalhyggesbrukets ekonomi gjorde att jag började utforska om hypoteserna stämde. Mina litteraturstudier, och småningom mina egna fältförsök med kontinuerlig gallring, dvs. alternativet till kalhyggesbruk, har avslöjat mycket stora brister i mina forskarkollegors arbeten.

I Sverige måste en forskare skaffa anslag genom att stå med mössan i hand och be om pengar hos myndigheter och privata stiftelser. Den forskare som får dåligt rykte eller blir avslöjad med dåligt arbete, mister förtroendet hos anslagsgivarna. I bästa fall kan forskaren därefter försörja sig som administratör på universitet eller hos någon statlig myndighet.

Jag förklarar detta för att Ni skall förstå bakgrunden till den utdragna juridiska process som pågått mellan mig och SLU sedan 1998. Då visade jag för första gången att forskaren Lars Lundqvist (LL) gjort en mycket allvarlig felbedömning av data från 11 försöksytor som behandlats med kontinuerlig gallring (Kont) under många decennier. Data finns f.o.m. 1913 från den äldsta ytan. Eftersom Kont är ett alternativ till kalhyggesbruk och min analys av data visade att Kont gav lika mycket virke, virke av bättre kvalitet, och dessutom större inkomster än kalhyggesbruket, blev uppståndelsen stor hos mina forskarkollegor. Skälet var dels att de ständigt i både undervisning och övrig verksamhet avrått från Kont, och hävdade motsatsen till det som min analys av blädningssytor visade.

Eftersom jag blev pensionär 1999 valde LL och andra kollegor, inklusive administratörerna på alla nivåer inom SLU, att försöka tysta min röst. Detta genomfördes primärt genom att utestänga mig från det stora material som sammanställts från blädningssytor. Dessutom berövade man mig ett rum för professor emeritus, samt utestängde mig från all kontakt med min forna arbetsplats. Jag lyckades dock, tack vare en professorskollega, prefekten Peter Lohmander, bli kvar som gästforskare vid institutionen skogsekonomi. Fördelen för mig var att jag kunde ha kvar en hemsida på SLU, publicera elektroniska skrifter via skogsbiblioteket, och utnyttja universitetets stora datacentral. Detta har gjort att jag kunnat forska intensivt och undervisa via internet alltsedan pensioneringen 1999.

Dessa fördelar raserades 2012-12-31 då en ny prefekt stängde min hemsida, min anknytning till SLU som gästforskare, samt mina möjligheter att publicera skrifter. SLU gick så långt att man, utan att varsko mig, censurerade en ny skrift och raderade alla mina eböcker som arkiverats på skogsbiblioteket. Anledningen till detta var innehållet i en ny rapport (bilaga 6) som bevisade att LL och andra forskare, via en olyckligt utformad skogsvårdslag, förorsakat svenskt skogsbruk en förlust på ca 500 miljarder kronor.

Denna överklagan gäller min begäran att få ut siffermatriser, som utgör bearbetningar av primärmaterial från 11 försöksytor med blädning. Provytorna har följts sedan 1913 med registrering av uppgifter om trädens diameter, årsring och höjd. Dessa uppgifter finns på protokoll av papper

skrivna i fält. Dessa tusentals mätdata har först digitaliserats, därefter har tydliga fel korrigerats eller uteslutits. Därefter har primärmaterialet bearbetats från att gälla för enskilda träds diameter, höjd och årsring, till att gälla hela provytors sammanlagda stamvolym och tillväxt i kubikmeter virke. Detta arbete utfördes av LL när han var doktorand. Först efter omfattande korrigerande, digitalisering och bearbetning kunde han framställa de punktdiagram som han publicerade i sin avhandling.

Han utförde alltså ett mycket stort arbete med sammansällning och bearbetning och det finns ingen anledning att någon annan forskare, som vill göra ytterligare analyser av materialet från bländningsytorna, att upprepa bearbetningen av primärmaterialet. LLs bearbetade material, har tillfört helt ny och unik information om provytornas förändring av stamvolym över tiden. Dessa nya sakuppgifter gäller för provytornas volym före och efter de gallringar som upprepades vart tionde år under många decennier.

Eftersom jag i min forskning studerat vilken effekt bländningsartad gallring har på skogsproduktionen fann jag stort intresse i den sammanställning och bearbetning som LL gjort. Jag bad redan 1998 att få en kopia på hans sammanställda uppgifter om provytorna (bilaga 30). LL lovade att ge dem till mig när han fick tid. När han insett att min analys skulle kunna visa, att hans egna resultat kanske var felaktiga, vägrade han att lämna ut sina siffermatriser. Då gjorde jag själv en uppsättning värden genom att digitalisera punktdiagrammen i LLs avhandling. Tillsammans med en statistiker vid SLU, Sören Holm, gjorde jag sedan en multipel regressionsanalys på dessa data (bilaga 15) och fann att resultatet blev så olik det som LL publicerat i sin avhandling, att en ny publicering borde göras. Jag erbjöd LL att delta i en ny vetenskaplig presentation (bilaga 29), dels för att vara juste, dels för att komma åt siffermatriserna. De digitaliserade värdena från handritade punktdiagram, kunde nämligen inte anses tillfredsställande som underlag för en vetenskaplig publicering.

Jag har alltså funnit att de slutsatser som LL presenterade i sin avhandling är felaktiga (Lundqvist 1989). Jag anser att arbetet som han publicerade tillsammans med sin doktorand är felaktigt (Chrimes and Lundqvist 2004). Slutligen är jag övertygad om att hans slutsatser i den utredning som han levererade till skogsstyrelsen är felaktiga (Lundqvist 2012).

Detta har jag med skärpa framhållit för LL, för hans forskarkollegor, för SLUs administratörer, och för skogsstyrelsen, ända sedan december 1998.

Enligt tryckfrihetsförordningen (1949:105) Kap 2, 9 §, är minnesanteckningar som tillför sakuppgifter att betrakta som allmän handling. LLs siffermatriser gäller virkesvolym för provytor, medan primärmaterialet gäller egenskaper hos enskilda träd. LLs bearbetning har därför tillfört mycket viktiga sakuppgifter, och skall därför anses vara allmän handling i lagens mening.

SLUs egen hemsida redovisar vilka handlingar som inte får gallras (bilaga 13). Där står det klart och tydligt "bearbetningsmaterial som tillför sakuppgifter är alltid undantagna från gallring" (Riksarkivet Föreskrift 1999:1).

Trots detta har SLU hindrat mig från att ta del av de siffermatriser som LL framställt inför sin doktorsavhandling 1989. I den publicerades inte siffrorna, endast punktdiagram. Jag har begärt att få ta del av siffrorna bakom punktdiagrammen första gången i december 1998 (bilaga 30). Då lovade LL att ge dem till mig när han fick tid. I bilaga 18 och 19 begär Mats Hagner (MH) att prefekten ser till att LL lämnar ut siffrorna. Svaret blir att MH får skapa sina egna siffror från primärmaterialet. Två år

senare, 2001, svarar SLU centralt (bilaga 17) att "bearbetat primärmaterial inte är allmän handling". SLUs ledning känner alltså inte till vad lagen påbjuder. Siffrorna finns tydligen hos SLU, men universitetet anser att bearbetat primärmaterial inte behöver lämnas ut. Efter ytterligare ett år, 2002, uppger LL att "de värden som MH refererar till inte finns sparade". Detta visar att ett brott är begånget eftersom RA-FS 1999:1 föreskriver att gallring inte får ske. Efter ytterligare fyra år, 2006, uppsöker dekanus Jan Erik Hällgren LL och kräver att han lämnar ut siffermatriserna till MH (bilaga 14). LL svarar att han skall göra det, men tillägger att chefsjuristen vid SLU kanske har en annan mening. Uppenbarligen finns matriserna då hos LL, vilket innebär att LL ljög år 2002. Efter ytterligare ett år, 2007, vägrar Peter Högberg, i egenskap av prefekt, att lämna ut matriserna (bilaga 12). Motiveringen är att bearbetningsmaterial inte arkiveras på SLU, vilket bevisar att SLU medger att anställda begår brott i tjänsten.

MH överklagar SLUs beslut till kammarrätten. SLU påstår att man inte förstår vilken handling som avses, medan MH hävdar att det är otvetydigt, att en forskare förstår vilka siffror som använts i en regressionsanalys. Kammarrätten väljer att godkänna SLUs påstående (bilaga 11).

MH överklagar till regeringsrätten och lägger till två intyg från forskare vid andra universitet. Dessa intygar att det är otvetydigt, att en forskare vet vilka siffror som använts vid en regressionsanalys (bilagorna 9 och 10). Regeringsrätten ger inte prövningstillstånd och skapar därmed ett prejudikat som alla myndigheter i Sverige kan använda för att förhindra granskning. "Allmän handling behöver inte lämnas ut om myndigheten påstår att man inte förstår vilken handling som avses". Detta är en mycket skicklig juridisk uppfinning, tillverkad av Lennart Jonsson, chefsjurist vid SLU. BRAVO.

På hösten 2012 levererar LL en utredning till skogsstyrelsen (Lundqvist 2012). MH konstaterar omedelbart att slutsatserna är helt felaktiga och meddelar skogsstyrelsen att myndigheten har fått felaktig information som inte bör spridas. Skogsstyrelsen publicerar ändå den felaktiga utredningen i sin rapportserie.

MH får skogsstyrelsen att kontakta SLU och be om siffermatriserna bakom ett unikt punktdiagram skapat av data från bländningsytorna. Diagrammet avviker från de diagram som tidigare publicerats, vilket bevisar att LL haft siffermatrisen tillgänglig under 2012. MHs avsikt är att låta skogsstyrelsens experter själva analysera materialet. SLU svarar att "SLU arkiverar originaldata, dvs fälldata, samt den färdiga publikationen, men inte mellanled, alltså bearbetningar av originaldata" (bilaga 7). Detta bevisar att SLU tillåter sin personal att bryta mot lagen.

LL har haft siffrorna tillgängliga på våren 2012, då han författade utredningen. På hösten 2012, då skogsstyrelsen begärde kopia av siffrorna, hade han, enligt SLUs påstående, inte tillgång till bearbetade originaldata. Följaktligen har han gallrat bearbetningen omedelbart efter att ha levererat sin utredning, hösten 2012. LL har varit fullt medveten om att bearbetningen har stort inomvetenskapligt värde, eftersom livlig korrespondens om materialets utlämnande pågått mellan MH och LL ända sedan 1998. Denna korrespondens har även varit väl känd av administratörer på SLU. Chefsjuristen har lagt upp riksarkivets bestämmelse om arkivering RA-FS 1999:1 på SLUs hemsida. Där framgår att bearbetning som har inomvetenskapligt värde inte får gallras. Det råder alltså ingen tvekan om att SLU tillåter tjänstemän att begå brott.

MH kontaktar dekanus Peter Högberg och efterfrågar siffrorna bakom punktdiagrammet i den nyligen levererade utredningen. Dekanus svarar att "Någon sammanställning av data från

blädningsytor finns inte" (bilaga 5). Dekanus ber också chefsjuristen att meddela beslut, vilket sker med överklagandeanvisning (bilaga 2). Där står att "Efterfrågat material finns inte fysiskt hos SLU". Chefsjuristen vid SLU har uppenbarligen inte förstått innebörden av det som han själv lagt in på SLUs hemsida.

SLUs ledning och chefsjuristen har alltså godtagit att LL begått ett brott mot tryckfrihetsförordningen, utan att beklaga eller försöka ställa till rätta.

MH publicerar en artikel i media. Budskapet är att LL och SLU presenterar oriktiga slutsatser i en utredning till skogsstyrelsen, samt att LL vägrar lämna ut offentlig handling, som, enligt SLUs egna regler om arkivering, måste finnas hos universitetet (bilaga 1).

Under hela denna process, som pågått i mer än ett decennium, har det gjorts många stora ansträngningar inom SLU, att få bukt med administratörers (prefekter och dekaner) olyckliga tendens till att över huvudet på de sakkunniga professorerna styra forskning och undervisning efter eget gottfinnande (bilagorna 3, 20, 22, 23, 24,25,26, 27, 28).

LL, hans forskarkollegor och administratörer på SLU är alltså, sedan 1999, fullt medvetna om att en vetenskapligt korrekt analys av data från blädningsytorna visar att kalhyggesbruket borde bytas ut mot Kont för att Sveriges skogar skall ge maximalt utbyte av bra virke. De som informerat sig genom att läsa MHs korrespondens med SLU, hans lärobok publicerad på MHs hemsida på SLU, samt de, fler än hundra skrifter som MH publicerat på skogsbiblioteket, vet även att både skogsägarna och skogsindustrin skulle tjäna på att skogsvårdslagen förbjöd kalhyggesbruk. De vet även att Kont kan tillämpas överallt i landet om berikande plantering utförs i luckor efter gallring. Denna kombination av befriande gallring och berikande plantering, har getts namnet "Naturkultur". Metoden finns beskriven i detalj i ett hundratal skrifter på skogsbiblioteket, sedan mitten av 1990-talet. Dessutom har detta framgått av MHs lärobok, som funnits tillgänglig sedan 2004 på de svenska biblioteken och på MHs hemsida på SLU.

De styrande på SLU valde ändå att försöka hindra denna information att nå studenter och allmänhet genom att, vid MHs pensionering 1999, avstänga honom från ett tjänsterum för professor emeritus, från att utnyttja SLUs dataserver och från att besöka SLUs byggnader genom att beröva honom nycklar. Prefekten PO Bäckström valde att försöka förstöra MHs möjligheter att forska genom att låta LL stjäla MHs dator från dennes låsta tjänsterum innan MH flyttade ut. Polisen ingrep dock och hittade omedelbart datorn i LLs rum. LL hade ännu inte hunnit förstöra MHs samlade forskningsmaterial i datorn.

De styrande på SLU fortsatte att dölja vetenskapliga sanningar för studenterna genom att låta LL och andra forskare predika kalhyggesbrukets lov under hela det första decenniet av 2000-talet. När MH på senhösten 2012 meddelar den nytillträdde professorn i skogsskötsel Tomas Lundmark, att MH avser att kontakta studentkåren med information om de korrekta slutsatser som kan dras av data från blädningsytorna, verkställer de styrande på SLU nya repressalier mot MH.

Man avslutar hans befattning som gästforskare på institutionen skogsekonomi 2012-12-31, men censurerar dessförinnan MHs senast arkiverade rapport på skogsbiblioteket och raderar MHs hemsida på institutionen skogsekonomi. Dessutom gallrar man samtidigt alla MHs elektroniskt arkiverade skrifter (många tiotal) på biblioteket.

Mot denna bakgrund ber jag vördsamt att kammarrätten dömer SLU för brott mot tryckfrihetsförordningen och RA-FS 1999:1, samt:

** att antingen lämna ut de efterfrågade siffermatriserna,

** eller att genom en ny bearbetning av originalmaterialet, framställa siffermatriser med samma innehåll som de gallrade. Dessa skall arkiveras och utan fördröjning utlämnas till alla forskare i världen, som önskar utföra fördjupade analyser av detta unika och värdefulla material. SLU skall dömas att exakt utföra det som tryckfrihetsförordningen påbjuder.

Jag hemställer dessutom att kammarrättens tidigare dom (Mål 6-04) i detta ärende omprövas efter att nytt material tillförts. I det målet godkände kammarrätten SLUs påstående att man inte förstod vilken handling som avsågs. Efter regeringsrättens ställningstagande skapade detta ett prejudikat som måste raderas ut genom en ny dom i kammarrätten. Jag ber att kammarrätten beaktar nytt material som inte ingick i rättens tidigare prövning. Det utgörs av två nya vittnesmål (bilaga 9 och 10).

Umeå 2013-02-27

Mats Hagner

Professor emeritus, Blåbärsvägen 19, 902 39 Umeå, 070-64 222 44, mats.hagner@allt2.se

Referenser

- Lundqvist L. (1989) Blädning i granskog. Strukturförändringar, volymtillväxt, inväxning och föryngring på försöksytor skötta med stamvis blädning. Sveriges Lantbruksuniversitet, Skogsskötsel, Avhandling, ISBN 91-576-3837-3 1-105.
- Chrimes D. and Lundqvist L. (2004) Simulated volume increment of managed uneven-aged *Picea abies* stands in central Sweden. Paper 1 in: Chrimes, D. Stand development and regeneration dynamics of managed uneven-aged *Picea abies* forests in Boreal Sweden. *Silvestria*, ISSN 1401-6230, ISBN 91-576-6538-9 304, 1-17.
- Lundqvist L. (2012) Virkesproduktion och inväxning i skitad skog efter höggallring. *Skogsstyrelsen, Rapport 11*, 1-28.

Bilagor (efter bilagans nummer följer år, månad, dag)

- 1.130220 Mats Hagner (MH) visar att Lars Lundqvist (LL) presenterar oriktiga slutsatser i en utredning till skogsstyrelsen, samt att LL vägrar lämna ut offentlig handling, som bevisligen finns hos SLU.
- 2.130207 SLUs Beslut. Efterfrågat material finns inte fysiskt hos SLU
- 3.130205 MH till fakulteten. Häv censuren och återställ mina skrifter på biblioteket
- 4.130204 MH till fakulteten. Dekanus har missförstått
- 5.130130 Dekanus till MH. Någon sammanställning av data från blädningssytor finns inte
- 6.121203 MH publicerar rapport som visar att forskare på SLU bär ansvaret för en skogsvårdslag som hittills kostat skogsägarna 500 miljarder kronor.
<http://www.fsy.se/naturbruk/blanketter/blankett120.pdf>
- 7.121121 SLU svarar skogsstyrelsen som begärt sifferunderlaget till diagram publicerade av LL i en utredning till skogsstyrelsen. "SLU arkiverar originaldata, dvs fälldata, samt den färdiga publikationen, men inte mellanled, alltså bearbetningar av originaldata".
- 8.080610 Dom i Regeringsrätten. Prövningstillstånd beviljas ej.
- 9.080312 Intyg 1 Begäran är otvetydig.
- 10.080225 Intyg 2 En forskare förstår vilket underlag han haft för en regressionsanalys

- 11.080123 Dom i Kammarrätten. Rätten godtar att SLU inte kan förstå vilken handling som avses.
- 12.070507 Prefekt Peter Högberg vägrar lämna ut handlingar därför att bearbetningsmaterial inte arkiveras på SLU
- 13.070423 SLUs föreskrifter enligt Riksarkivet RA-FS 199:1. "Bearbetningsmaterial som tillför sakuppgifter ... är alltid undantagna från gallring.
- 14.060222 Dekanus Jan Erik Hällgren kräver att LL lämnar ut de handlingar som MH efterfrågar. LL svarar att han skall göra det, dvs. handlingarna finns hos LL.
- 15.030810 MH och Sören Holm publicerar en rapport som visar att LLs tolkning av data från blädningsytor är helt felaktiga. En korrekt tolkning rubbar fundamentet för hela kalhyggesbruket.
- 16.020524 LL påstår att "de värden som MH refererar till inte finns sparade.
- 17.010621 Jennische SLU Kansli. Bearbetat primärmaterial är inte allmän handling (men tydligen finns bearbetat material).
- 18.990630 MH till prefekten i skogsskötsel. " Jag vill .. få tillgång till de data som LL hade vid utformningen av diagrammen .. i avhandlingen. LL svarade vänligt i december 1998 att han hade dem i pärmar, men att han inte hade tid just då."
- 19.990628 LL till prefekten. MH får utföra egen bearbetning av primärmaterialet, på samma sätt som jag gjorde under mitt doktorsarbete.
- 20.990619 Professor PC Odén till dekanus. Hagner handlar alldeles rätt.
- 21.990617 MH till prefekten med begäran om data
- 22.990614 Prefekten till MH. Du får inget rum därför att Du förorsakar psykosociala problem
- 23.990610 Fyra professorer till prefekten. Vi kräver ökat inflytande över undervisningen
- 24.990429 Studenter intygar att LL sagt att tillväxten ökar med stående virkesförråd
- 25.990423 MH till prefekten. Undervisningens kvalitet är bristfällig
- 26.990315 MH till professor Elfving. Granska kritisera min rapport. Han har inget att invända
- 27.990302 MH till studentkåren om brister i undervisningen
- 28.990204 MH till LL. Korrekt vet. Kunskap leder till ändring av skogsvårdslagen
- 29.990125 MH till LL. Låt oss samarbeta och publicera en ny rapport tillsammans
- 30.981215 MH ber om data bakom figurer i avhandlingen. LL OK när jag hinner.

Vetenskaplig grund för kalhyggesbruk saknas

Mats Hagner, Debattartikel 2013-02-20

Skogsstyrelsen kräver att blädad skog skall hållas tät, medan försöksytorna visar motsatsen. Flera vetenskapliga misstag ligger bakom kalhyggesbruket. Dessa avslöjas om SLU lämnar ut allmän handling i form av bearbetade data från blädningstorna, vilket universitetet vägrar. Data användes för en utredning som SLU levererade till skogsstyrelsen för ett halvår sedan.

Dekanus vid SLU hävdar i brev till Mats Hagner att ”någon sammanställning av data från blädningstorna från 1989 finns inte vid SLU”

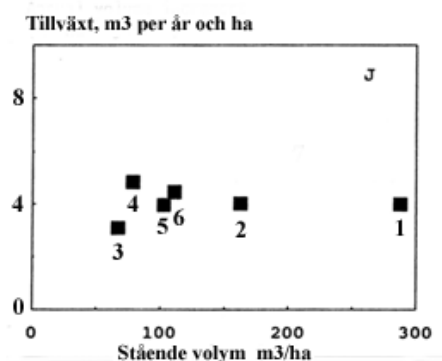
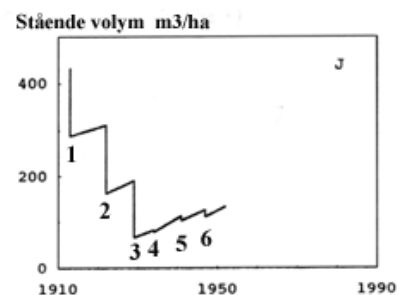
(<http://www.fsy.se/naturbruk/blanketter/blankett129.pdf>)

Att detta är osanning bevisas av att Lars Lundqvists (LL) utredning innehöll ett diagram där data från blädningstorna illustrerades. Utredningen till skogsstyrelsen levererades för några månader sedan och jag efterfrågade omedelbart data bakom beräkningarna eftersom de måste vara felaktiga. LL svarade att siffrorna var mellanled i forskningen och att sådana inte behöver lämnas ut. På SLUs hemsida står att ”handlingar som uppstår i samband med forskning är underkastade tryckfrihetsförordningens regler om allmänna handlingars offentlighet”. ”handlingar som bedöms ha ett fortsatt inomvetenskapligt värde” ... ”är alltid undantagna från gallring”.

LL vet att en granskning påvisar fel i utredningen, varför han måste undanhålla data. I detta fall har LL fått stöd i sin vägran av både fakulteten och av skogsstyrelsen. De känner till att statistikern Sören Holm och jag, genom utförlig analys av data från blädningstorna, visade att högsta virkesproduktion uppstod när skogen var naturligt skiktad och när det stående virkesförrådet var lågt (<http://www.fsy.se/naturbruk/blanketter/blankett71.pdf>).

Bilder från försöksyta J hämtade från LLs avhandling. Ytan ligger i Jämtland och blädades 1913-1952. Virkesförrådet sänktes genom tre mycket kraftiga gallringar från 400 till 60 m³/ha. Tillväxten sjönk något när 2/3 av volymen togs ut (3). Den glesa skogen återhämtade sig snabbt och tillväxten blev maximal (4) under de följande tio åren, trots att virkesförrådet reducerats med 85 %.

Harald Holmberg i Lycksele blev åtalad för att han gallrat sin skog på ett likartat sätt. Skogsstyrelsen påstår felaktigt att virkesförrådet måste vara högt för att tillväxten skall upprätthållas.

På oriktig grund tvingar nu lagen den som blädar att hålla skogen tät, vilket sänker tillväxten och det arbetande kapitalets förräntning.

SLUs forskare som lagt grunden till hyggesbruket, vill nu försöka dölja sina misstag. Då blädning är mycket lönsamt har misstagen hittills kostat skogsägarna 500 miljarder kronor under den tid då lagen tvingat skogsägarna att kalhugga. Genom försämrade råvara har skogsindustrin förmodligen förlorat lika mycket.

Förutom detta kan nämnas all otrivsel, förstörda fornlämningar, förlorad biologisk mångfald, förstört renbete, förstört klimat m.m. (<http://www.fsy.se/naturbruk/blanketter/blankett120.pdf>)

I ett desperat försök att undvika en skandal har SLU valt censur och att radera Mats Hagners skrifter på skogsbiblioteket. Tursamt nog finns många av rapporterna och min lärobok om hyggesfritt skogsbruk på <http://www.fsy.se/naturbruk/blanketter.asp>.

Kloka bönder har i alla tider förstått att de fått störst nytta av skogen genom att plocka träden när de vuxit färdigt och att samtidigt göra ved av vanskapta småträd. Våra försök visar att behållningen ökar redan när man plockhugger i stället för att slutavverka. Visserligen ökar kostnaden per m³ för avverkningen med 25 %, men nettot blir detsamma, därför att mängden välbetalt sågtimmer ökar. Den som kalhugger står sedan där med alla kostnader för återväxt och skötsel av ungskog, medan den som plockhugger endast behöver grönsplantera i några få luckor och sedan invänta nästa skörd av grovt timmer. Nettot fördubblas genom minskade kostnader. Våra försök i Umeå och i Katrineholm visar dessutom att ett skickligt urval av de träd som lämnades vid gallringen, ökade inkomsten väsentligt i nästa skörd. I Umeå kunde var femte tall ge timmer av klass 1. Provsågningar utförda på SCAs kulturtall i Västerbotten, visade att timmer av klass 1 saknades helt. Bolaget har beslutat att lägga ner sin stora såg i Umeå. Det lönar sig inte att såga virke som i huvudsak går till lastpallar.

Mats Hagner, professor em. SLU

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

Enheten för juridik och dokumentation
Lennart Jonsson

2013-02-07

Mats Hagner
Blåbärsvägen 19
903 39 Umeå

Beslut med anledning av begäran om utlämnande av allmänna handlingar

ÄRENDET

Mats Hagner har i mail av den 28 januari 2013 (se bilaga 1) ställt till dekanus Peter Högberg begärt utlämnande av uppgivna allmänna handlingar avseende

1. "siffermatriserna som utgör underlaget för tabeller och figurer i artikel 1: Changes in the stand structure on experimental plots managed with singel-tree selection, samt motsvarande i artikel 2: Volume increment on experimental plots managed with single-tree selection."

Mats Hagner har i annat mail av den 28 januari 2013 (se bilaga 1) till dekanus Peter Högberg, som det får förstås, begärt utlämnande av uppgivna allmänna handlingar avseende

2. förmodade protokoll över antagna sammanträden där frågor om censur och repressalier mot Mats Hagner skulle ha diskuterats.

SKÄL

Punkt 1.

Vad gäller frågan om utlämnande av matriser har det efter kontakt med docent Lars Lundqvist och dekanus Peter Högberg, båda vid fakulteten för skogsvetenskap vid SLU, Umeå, framgått att det rör sig om ett material som fysiskt inte finns vid SLU. Mats Hagner har även vid tidigare tillfällen begärt ut sagda material, se t.ex. Kammarrättens i Stockholm dom av den 27 februari 2004, mål nr 6-04 (se bilaga 2). SLU hänvisar till de skäl som angavs i yttrandet till kammarrätten i detta mål under "Punkten 1" (se bilaga 2). Mats Hagners begäran ska således avslås i denna del.

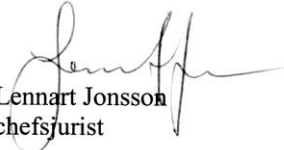
Punkt 2.

Vad gäller frågan om utlämnande av protokoll redogörande för diskussioner om censur och repressalier mot Mats Hagner har dekanus Peter Högberg uppgivit att några sådana protokoll inte finns vid fakulteten. Mats Hagners begäran ska således avslås även i denna del.

BESLUT

Begärandena om utlämnande avslås.

På Sveriges lantbruksuniversitets vägnar

Lennart Jonsson
chefsjurist

Bilaga 3

From: Mats Hagner
Sent: Tuesday, February 05, 2013 8:16 AM
To: Högberg Peter
Cc: registrator@jk.se ; SLU Rektor
Subject: Häv censuren och återställ mina skrifter på skogsbiblioteket

Mats Hagner

2013-02-05

Dekanus, skogsfakulteten, SLU

I ett brev till mig 2013-01-30 (bilaga 1) påstår Du, efter sökning i fakultetens handlingar, att
"något protokoll avseende censur av handlingar eller repressalier mot Dig existerar inte".

Detta visar att någon på SLU, utan godkännande från fakultetens ledning, har utfört censur av den rapport (Rapport 8, 2012) som jag lagt in på Epsilons öppna arkiv. Jag arkiverade denna rapport på samma sätt som jag arkiverat ett stort antal rapporter under det sista decenniet. Denna rapport finns nu på länken: <http://www.fsy.se/naturbruk/blanketter/blankett120.pdf> men den har ett innehåll som givetvis bör finnas med bland det som arkiverats på de svenska biblioteken.

Historiker kommer att använda rapporten, samt handskriften 159 på Umeå universitets forskningsarkiv, som bevis på att det svenska systemet för tilldelning av statliga forskningsmedel under slutet av 1900-talet och början av 2000-talet, ledde till forskningsfusk och stor ineffektivitet i forskningsarbetet. De kommer att visa att forskarnas bristande kunskap i statistik och oförmåga att skilja testade hypoteser från otestade, missledde politiker till att instifta en skogsvårdslag, som under ett halvt sekel halverade skogsägarnas netto av virkesodling. Lagen resulterade i att råvaran till byggindustrin under ett helt sekel blev allt sämre, samtidigt som skogens volymproduktion minskade. Forskarnas misstag missledde skogsägarna till att tro att hög virkesvolym per hektar var liktydig med stor volymproduktion, medan det istället gav motsatt resultat. Det arbetande kapitalet fick en onödigt låg förräntning. Den försämrade lönsamheten hos förädlingsindustrin, som blev en följd av att stordriften fick skogens filéer att omvandlas till dasspapper, rykte undan skogens bidrag till glesbygdens infrastruktur. Kalhyggesbruket med den mekaniserade markberedningen, knäckte rennäringen, turismen och möjligheterna för kommersialiserad jakt. Samtidigt försämrades markens långsiktiga produktionsförmåga, den biologiska mångfalden och skogens omvandling av koldioxid till virke.

Rapporten 8, 2012 har titeln "**Utredning av Sveriges Lantbruksuniversitet leder fel på grund av bristande vetenskaplig metodik**"

I sammanfattningen står:

Slutsatserna i utredningen grundar sig på enkel okulär analys av punktsvärmar, som vid närmare granskning i detta arbete, visar sig motivera helt motsatta slutsatser. En djuplodande multidimensionell statistisk analys visar resultat som kullkastar hela "den svenska modellen för skogsbruk". Hög tillväxt uppnås nämligen om skogens naturliga skiktning bibehålls genom kontinuerligt skogsbruk, samtidigt som virkesförrådet hålls lågt.

Tyvär tycks utredningens arbete vara grundat på ett vetenskapligt medvetet falskt motiv, som understöds av både universitetet och skogsmyndigheten.

En person med mycket ringa insikt i statistik förstår det ovanstående om han granskar rapport 8, 2012. Lars Lundqvist, som författat utredningen, har i sitt diagram sett att det växer fortare på bördig

mark, vilket naturligtvis är sant, men missuppfattat detta och trott att det beror på att skogen på bördig mark står tät med stor mängd stamvirke.

Rapport 8, 2012 innehåller mycket allvarlig kritik, inte bara av den forskare som författat utredningen, utan av många andra forskare, som hävdar att den allmänt vedertagna svenska modellen för skogsbruk är den rätta.

Bengt Kriström, prefekt på institutionen skogsekonomi, som raderat min hemsida, har motiv som han inte vill avslöja för mig. Jag känner inte till hans forskning och jag har inte nämnt hans namn i den aktuella rapporten. Därför är det helt oförklarligt varför han utan förklaring utfört en fientlig handling mot mig.

Det är inte troligt att överbibliotekarie Snorre Rufelt själv har tagit initiativ till att utföra censur, och att radera mina redan arkiverade skrifter. Dessa handlingar, som troligen är olagliga, har sannolikt initierats av ett forskarkollektiv, som funnit innehållet i den nämnda rapporten så komprometterande, att det känt sig tvingat att förleda Rufelt till att utföra censur.

Eftersom jag inte kontaktades av någon på SLU, som förklarade att censur av min rapport skulle utföras, har kollektivet inte vågat avslöja sig. Detta beror säkerligen på att kollektivet känt på sig att dess handling var olaglig och att kollektivets medlemmar skulle drabbas av misshag om medlemmarnas namn avslöjades.

Jag har begärt av Rufelt att få veta varför han utfört handlingarna och fått svaret att jag inte tillhör SLU och därför inte har rätt att publicera något i Epsilons öppna arkiv. Detta påstående visar att Rufelt inte undersökt saken. Vid tidpunkten för censuren tillhörde jag SLU. Se min anmälan till Justitiekanslern: <http://www.fsy.se/naturbruk/blanketter/blankett125.pdf> Av den framgår också att jag tillhört SLU ända sedan år 2000.

Givetvis har SLU anledning att till eftervärlden bevara de vetenskapliga skrifter som vi pensionerade professorer framställer. Det jag utsatts för avviker helt ifrån vad som gäller för andra professorer: exempelvis Lars Kardell och Bengt Ager. Andra pensionärer, som inte ens varit knutna till SLU före sin pension, har sina verk tillgängliga via Epsilon: exempelvis Karl-Göran Enander.

Att arbeten, som framställts av pensionerade skogsforskare, görs tillgängliga som e-böcker via Epsilon, finner jag föredömligt.

Tryckfrihetsförordningen gäller för vetenskapliga skrifter som inkommit till myndighet (biblioteket på SLU). Dessa är allmän handling som inte får gallras.

Jag rekommenderar att fakultetens ledning går till botten med de olagligheter som förekommit. Det är fullkomligt oacceptabelt att de vetenskapligt statistiskt signifikanta resultat, som jag presenterat i den nämnda och i andra rapporter, som arkiverats på Epsilon, inte skall kunna läsas av studenter och allmänheten, bara därför att de är motstridiga de resultat som andra forskare på SLU framställt. SLU skall givetvis vara glad åt att forskare försöker överbevisa varandra, genom att använda vetenskapligt skarpladdade vapen. Det jag påvisat är att en forskare, som använt okulär granskning av en punktsvärm för att yttra sig om multidimensionella sammanhang, har dragit helt motsatta slutsatser som dem jag drar efter statistiskt avancerad analys av samma material.

Jag kräver att fakulteten omedelbart häver censuren genom att publicera min rapport, och ser till att universitetets studenter får möjlighet att läsa alla de vetenskapliga skrifter som jag tidigare arkiverat som e-böcker på Epsilons öppna arkiv.

Med hälsning

Mats Hagner, mats.hagner@allt2.se, 070-64 222 44, Blåbärsvägen 19. 903 39 Umeå

Bilaga 4

From: Mats Hagner
Sent: Monday, February 04, 2013 2:42 PM
To: Högberg Peter

Mats Hagner

2013-02-04

Dekanus
Skogsfakulteten SLU

I Ditt brev 2013-01-30 säger Du

Någon sammanställning av data från blädningstorer från 1989 finns inte vid SLU.

Dekanus har antingen läst mitt brev dåligt eller fått felaktig information. Det senaste verket som innehöll en sammanställning var Lundqvist (2012). Liksom i Lundqvists avhandling fanns inte siffrvärdena bakom diagram.

Lundqvist var 2004 handledare för doktoranden Dillon Chrimes. I dennes avhandling användes siffrvärdena från blädningstorna.

Av <https://internt.slu.se/Documents/interntwebben/jep-juridik-arkiv/dokument-och-arkiv/bevarande--och-gallringsplan-for-forskningsmat.pdf>

framgår att Lundqvist givetvis har arkiverat sammanställningarna, eftersom de inte får gallras. "Det finns behov för återanvändning och nya undersökningar."

Jag begär därför ånyo de efterfrågade sammanställningarna av data från blädningstorna.

Referens

Lundqvist, L. (2012) Virkesproduktion och inväxning i skiktad skog efter höggallring. Skogsstyrelsen, Rapport.11, 1-28.

Med vänliga hälsningar

Mats Hagner, 070-64 222 44, mats.hagner@allt2.se

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

Fakulteten för skogsvetenskap
Dekanen

2013-01-30

Mats Hagner
Blåbärsvägen 19
903 39 Umeå

1(1)

Dnr SLU.sfak.2013.2.1.3-30

Hej Mats

Jag mottog två e-mail från dig 2013-01-28. Det ena gäller rapporter som inte har publicerats på Skogsbiblioteket samt begäran om ett eventuellt protokoll som skulle innehålla beslut om censur av handlingar. Beträffande publiceringen ber jag dig kontakta SLU:s överbibliotekarie och berörd prefekt vid institutionen för skogs-ekonomi.

Något protokoll avseende censur av handlingar och repressalier mot dig existerar inte.

Din andra begäran gäller siffermatriser som utgör underlag för tabeller och figurer i en avhandling av Lars Lundqvist. Någon sammanställning av data från blädningstyper från 1989 finns inte vid SLU. Din begäran överlämnas därför till SLU:s chefsjurist för bedömning och beslut.

Hälsningar

A handwritten signature in black ink that reads 'Peter Högberg'.

Peter Högberg
Dekan

Kopia till

Rektor Lisa Sennerby-Forsse
Lennart Jonsson
Snorre Rufelt
Bengt Kriström
Lars Lundqvist

Bilaga 6

Mats Hagner publicerar en rapport (UBICON Rapport 8 2012) som visar att forskare på SLU bär ansvaret för en skogsvårdslag som hittills kostat skogsägarna 500 miljarder kronor.

<http://www.fsy.se/naturbruk/blanketter/blankett120.pdf>

Sammanfattning

Politiker ifrågasätter nu den svenska skogsvårdslagen, som tvingat myndigheten att åtala skogsägare som brukar sin skog genom återkommande gallringar i stället för genom kalhuggning. Skogsstyrelsen begärde därför en utredning om virkesproduktionen i skiktad skog av Sveriges Lantbruksuniversitet SLU.

I utredningen av Lars Lundqvist hävdas att skiktad skog måste behandlas så att virkesförrådet hålls på hög nivå därför att tillväxten annars blir för låg. Därigenom anses texten i nuvarande skogsvårdslag kunna bibehållas utan förändring.

Slutsatserna i utredningen grundar sig på enkel okulär analys av punktsvärmar, som vid närmare granskning i detta arbete, visar sig motivera helt motsatta slutsatser. En djuplodande multidimensionell statistisk analys visar resultat som kullkastar hela ”den svenska modellen för skogsbruk”. Hög tillväxt uppnås nämligen om skogens naturliga skiktning bibehålls genom kontinuerligt skogsbruk, samtidigt som virkesförrådet hålls lågt. Tyvärr tycks utredningens arbete vara grundat på ett vetenskapligt medvetet falskt motiv, som understöds av både universitetet och skogsmyndigheten.

Bilaga 7

From: goran.oster@skogsstyrelsen.se

To: mats.hagner.34@gmail.com

Cc: monika.stridsman@skogsstyrelsen.se ; skogsstyrelsen@skogsstyrelsen.se ;

johan.wester@skogsstyrelsen.se ; clas.fries@skogsstyrelsen.se

Sent: Wednesday, November 21, 2012 4:24 PM

Subject: Begäran att få ut datamатriserna bakom de sju figurerna 4-10 i SLU:s utredning

"Virkesproduktion och inväxning i siktad skog efter höggallring", dnr 2012/3376

Du har i e-postmeddelande till Skogsstyrelsens generaldirektör som inkom den 18 november dels framfört din uppfattning om Lundqvists utredning, dels begärt att få ut kopior av det underlag som anges i rubriken. Meddelandet har vidarebefordrats till berörda inom Skogsstyrelsen.

Svaret på din begäran att få ut underlaget till utredningen är att Skogsstyrelsen inte har tillgång till något sådant material. För att säkerställa att Skogsstyrelsen inte har tillgång till detta material och för att fråga om ett sådant existerar har Skogsstyrelsen vänt sig till SLU. Det svar Skogsstyrelsen har fått lyder.

"SLU arkiverar originaldata, dvs fältdata, samt den färdiga publikationen, men inte mellanled, alltså bearbetningar av originaldata. Mats har fått avslag i Kammarrätten när han krävt att få ut mellanleden, eftersom SLU svarat att man inte arkiverar mellanled. Däremot HAR han fått ut HELA originalmaterialet från min avhandling.

När det gäller figurerna i rapporten så bygger dom helt på publicerat material, vilket också framgår av figurtexterna. Därför finns det inga handlingar att lämna ut. Publikationerna som sådana finns ju tillgängliga via exv Skogsbiblioteket. Det finns inget "hemligt" material som SLU vägrar att lämna ut."

Med vänlig hälsning
Göran Öster

Göran Öster, chefsjurist
Skogsstyrelsen, enheten för lag och områdesskydd
551 83 Jönköping
Tfn 036-35 94 59, sms 0767-63 12 50, fax 036-16 61 70
goran.oster@skogsstyrelsen.se, www.skogsstyrelsen.se

PROTOKOLL

Dag för beslut
2008-06-10
Stockholm

Mål nr 1086-08

Avdelning I

NÄRVARANDE REGERINGSRÅD

Jermsten

FÖREDRAGANDE och PROTOKOLLFÖRARE

Regeringsrättssekreteraren Hancock Bruhn

KLAGANDE

Mats Hagner
Blåbärsvägen 19
903 39 Umeå

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrätten i Stockholm dom den 23 januari 2008 i mål nr 7263-07

SAKEN

Rätt att ta del av allmän handling; fråga om prövningstillstånd

Målet föredras.

Regeringsrätten fattar beslut.

SKÅLEN FÖR REGERINGSRÄTTENS BESLUT

Ett överklagande av en kammarrätts beslut i ett sådant mål som nu är i fråga prövas av Regeringsrätten endast om Regeringsrätten har meddelat prövningstillstånd. Enligt 36 § första stycket förvaltningsprocesslagen (1971:291) meddelas prövningstillstånd, om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att talan prövas av Regeringsrätten (punkt 1), eller om det föreligger synnerliga skäl till sådan prövning.

Dok.Id 49738

<u>Postadress</u>	<u>Besöksadress</u>	<u>Expeditionstid</u>	<u>Telefon</u>
Box 2293	Birger Jarls torg 5	09:00-12:00	08-561 676 00
103 17 Stockholm		13:00-15:00	<u>Telefax</u>
			08-561 678 20

såsom att grund för resning föreligger eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag (punkt 2).

Regeringsrätten finner inte att det framkommit skäl att meddela prövningstillstånd.

REGERINGSRÄTTENS BESLUT

Regeringsrätten meddelar inte prövningstillstånd. Kammarrättens avgörande står därmed fast.

Christina Hancock Bruhn
Christina Hancock Bruhn

Föredraget 2008-06-04

Uppvisat och lämnat för expediering 2008-06-10

Hendrik

YTTRANDE

Professor Mats Hagner har gjort följande skriftliga begäran:

”Jag önskar en kopia av den data matris som ligger bakom arbetet beskrivet som Model Development. Det är underlaget för regressionsanalysen som jag efterfrågar.”

Enligt min uppfattning är det helt klart att professor Hagner efterfrågar det siffermässiga underlag som gör det möjligt för honom att kontrollera beräkningen av regressionsmodellen.

Umeå den 12 mars 2008

Hans Stenlund
Docent i biostatistik och epidemiologi
Enheten för epidemiologi och folkhälsovetenskap
Umeå universitet

Yttrande

Mats Hagner har enligt uppgift skriftligen framställt följande begäran.

Jag önskar en kopia av den datamatrix som ligger bakom arbetet beskrivet som Model Development. Det är underlaget för regressionsanalysen som jag efterfrågar.

Enligt min mening är begäran otvetydig: Hagner efterfrågar datamaterialet som ligger till grund för den åberopade regressionsanalysen.

Stockholm den 25/2 2008.....

.....

Tom Britton, professor i matematisk statistik

Epost: tom.britton@math.su.se, Telefon...08-164534.....

**KAMMARRÄTTEN I
STOCKHOLM**
Avdelning 6

DOM
2008 -01- 23
Meddelad i Stockholm

Sida 1 (2)
Mål nr 7263-07

KLAGANDE

Mats Hagner
Blåbärsvägen 19
903 39 Umeå

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Sveriges lantbruksuniversitets beslut den 2 oktober 2007, i ärende nr
SLU ua 11.13-3683/06, 11.13-3744/06 och 22-1126/07

SAKEN

Utlämnande av allmänna handlingar

Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) fann i det överklagade beslutet att någon allmän handling inte kunde lämnas ut till Mats Hagner. Som skäl för beslutet angavs att SLU, trots begäran om precisering, av Mats Hagners skrivelser inte kunnat utröna vilken eller vilka handlingar som avsågs.

Mats Hagner överklagar beslutet och vidhåller sin begäran att få ta del av begärda handlingar. Till stöd för sin talan anför han bl.a. följande. Det är genom hans skrivelse till SLU den 26 maj 2004 otvetydigt vilken handling som avses. Handlingen måste finnas arkiverad, eftersom forskningsarbetet är utträttat och publicerat av Lars Lundqvist, som är anställd vid SLU. Publikationen har titeln "Chrime, D., Lundqvist, L. (2004) Simulated volume increment of managed uneven-aged Picea abies stands in central Sweden. Paper 1 in: Chrimes, D. Stand development and regeneration dynamics of managed uneven-aged Picea abies forests in Boreal Sweden. Silvestria, ISSN 1401-6230, ISBN 91-576-6538-9.304,1-17."

SLU har i samband med överklagandet yttrat sig och anför bl.a. följande. Material knutna till Professor Lars Lundqvists och Skoglig doktor Dillon Chrimes avhandlingsarbeten har under många år efterfrågats av Mats Hagner. SLU har efter bästa förmåga försökt hjälpa till med att lämna

Dok.Id 101170

08*561 690 00

Postadress
Box 2302
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 5

Telefon
08-700 38 00
E-post: kammarrattenistockholm@dom.se
www.kammarrattenistockholm.domstol.se

Telefax
08-14 98 89

Expeditionstid
måndag – fredag
09:00-11:30
12:30-15:00

begärt material oavsett om det varit allmänna handlingar eller ej. Stora ansträngningar har gjorts för att efterkomma hans begäran. SLU kan dock inte finna den av Mats Hagner efterfrågade informationen.

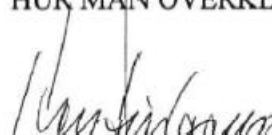
DOMSKÄL

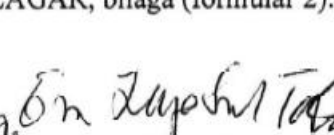
Rätten att få del av allmänna handlingar regleras i 2 kap. tryckfrihetsförordningen. I 2 kap. 3 § första stycket tryckfrihetsförordningen stadgas att en handling är allmän om den förvaras hos en myndighet och är att anse som inkommen till eller upprättad hos myndighet. Som SLU konstaterat har Mats Hagner inför det överklagade beslutet inte lämnat tillräckliga uppgifter hos myndigheten om vilka handlingar som efterfrågades. Kammarrätten finner vidare inte skäl att ifrågasätta SLU:s uppgift att de i kammarrätten preciserade och efterfrågade handlingarna inte finns hos myndigheten. Överklagandet skall därför avslås.

DOMSLUT

Kammarrätten avslår överklagandet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, bilaga (formulär 2).

Kerstin Svensson
kammarrättsråd

Eva Lagebrant Torén
kammarrättsråd

Anders Jonsson
kammarrättsråd
referent

Mathias Gustavsson
föredragande

Bilaga 12

2007-05-07

Dr. Klas Ancker
IVL
Stockholm

RE: Primärdata (Chrimes & Lundqvist 2004, Lundqvist 1989)

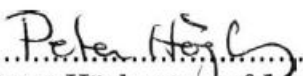
Hej!

Det var bra att få en bekräftelse (daterad 07-05-02) att du fått den CD (jag skickade 07-03-14) med de primärdata du efterfrågade i ditt brev (daterat 07-02-21). I ditt senaste brev säger du att du inte fått allt du begärt, d v s inte de allmänna och offentliga handlingar du begärt. Det du fått är dock de primärdata vi har arkiverat och har skyldighet att arkivera (och därmed lämna ut). Bearbetningar av den typ du efterfrågar är att betrakta som mellanprodukter eller arbetshandlingar och är generellt ingen allmän handling i enlighet med tryckfrihetsförordningens 2:a kapitel.

För övrigt gjordes fältanteckningar för hand när dessa fältförsök startades, d v s de föreliggande primärdata finns ursprungligen i pappersformat.

Jag lämnar nu detta ärende till SLU:s chefsjurist för vidare handläggning.

Vänliga hälsningar

.....
Peter Högberg, prefekt

Bilaga 13

Detta har hämtats från Slus hemsida i februari 2013

<https://internt.slu.se/Documents/internwebben/jep-juridik-arkiv/dokument-och-arkiv/bevarande--och-gallringsplan-for-forskningsmat.pdf>

framgår klart av SLUs sammanfattning 2007-04-23 av Riksarkivets Föreskrifter RA-FS 1999:1, att

Följande handlingar är alltid undantagna från gallring:

Handlingar som bedöms ha ett fortsatt inomvetenskapligt värde och värde för annat forskningsområde

Bearbetningsmaterial som tillför sakuppgifter och förståelse för projektets sammanhang ska också undantas från gallring.

Mats Hagner

Från: "Jan-Erik Hällgren" <Jan-Erik.Hallgren@adm.slu.se>
Till: "Mats Hagner" <Mats.Hagner@telia.com>
Skickat: den 21 februari 2006 09:17
Ämne: SV: Februari 15, snart

Hej Mats,

Jag vill svara på dina frågor och informera om turerna. Jag tar frågetecknen först.

Jag är ledsen och ber om ursäkt om Ulla och jag inte kommunicerat så att det är tydligt vem som gör vad. Enligt vad jag minns bad jag Ulla skicka protokollet men misstag kan förekomma tyvärr, jag kan ha fel även Ulla kan göra fel, det hoppas jag du har förståelse för, något falskt meddelande tycker inte jag att jag gått ut med.

Jag har lovat att kontakta institutionen så att du ska få ut datamatriken. Det har jag gjort. Först har jag muntligen uppmanat prefekten att se till att så sker. Sedan personligen uppsökt Lundqvist och uppmanat honom att verkställa det hela. Lundqvist var då villig att göra det, men sade i förbifarten att juristen på SLU kanske hade annan åsikt.

För mer än en vecka sedan påminde jag både Hånell och Lundqvist om detta uppdrag. Jag har ingenting hört av Hånell eller Lundqvist sedan dess. I alla fall var det inte falskt besked från min sida snarare från en viss institution.

Sedan har jag skriftligen tillsammans med Håkan Lindkvist uppmanat universitetsdirektören Ulf Heiman om frågan. (Jag hoppas att du fått kopia av Ulla på detta brev). Jag har också muntligen på ledningsgruppsmöte med rektor tagit upp frågan och preciserat vad jag vill. Jag har nu (i går) fått i uppgift av Ulf Heiman att komma med underlag till en ny skrivning av reglerna baserad på Arbetslivsinstitutets regler. Dessa ska därefter granskas av Arovelius och andra inom SLU och löftet från rektor är att nya regler skall gälla efter 1 juli, och vara beslutade före det datumet. Jag har starkt stöd av de andra dekanerna i denna fråga.

Nya regler kommer dock knappast att lösa alla problem, men det är en bit på vägen. Du har rätt vad avser avgrundsklyftan mellan verklighet och teori, särskilt inom vissa kulturer på läroanstalten. Jag kan bara lova att göra mitt bästa (även om det inte alltid förstås eller ses som något positivt).

Hälsningar
jan-erik hällgren

Bilaga 15

Mats Hagner och statistikern Sören Holm publicerar en rapport med statistiskt korrekt bearbetning av data från blädningsytorna (Ubicon Rapport 2, 2003).

<http://www.fsy.se/naturbruk/blanketter/blankett71.pdf>

Innehållet bevisar att Lars Lundqvist dragit helt felaktiga slutsatser i sin doktorsavhandling, och att skogshögskolans produktionsforskare konstruerat helt felaktiga prognosinstrument för skogsbruket.

En korrekt statistisk analys visar nämligen att man får

**mest virke

*om skogen har en naturlig struktur med en blandning av stora och små träd,

*om virkesförrådet är litet

Detta rubbar hela grunden för det konventionella kalhyggesbruket i Sverige. Det innebär också att den svenska skogsvårdslagen tvingat skogsägarna att sköta skogen på fel sätt. Slutligen innebär det att den svenska skogsindustrin drabbats av onödigt liten tillgång till råvara.

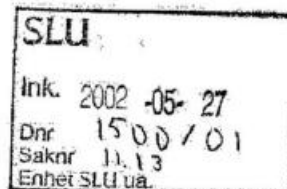

SVERIGES LANTBRUKSUNIVERSITET
Skogsvetenskapliga fakulteten
Institutionen för skogsskötsel
Doc Lars Lundqvist

Datum

2002-05-24

Jurist- och dokumentationsenheten
SLU

Yttrande angående Hagners påstående om behandling av datamaterial

De "värden" som Hanger refererar till och tidigare begärt kopior av finns inte arkiverade eller sparade i annan form än som figurer i min avhandling. Någon annan forskare varken kan eller har alltså givits tillgång till dessa värden. Däremot finns hela grundmaterialet arkiverat och bl a en doktorand som jag handleder har fått tillgång till detta. Hagner har erbjudits samma material.

Lars Lundqvist

2001-06-21

Dnr SLU uf.11.13-1500/01

Universitetsledningens kansli

Professor Mats Hagner
Blåbärsvägen 19
90339 Umeå

Bäste Mats Hagner

Du har i nya brev av den 5 juni åter begärt att få ta del av två dataset.

Som framhölls i rektors tidigare brev finns primärmaterial arkiverat och du är informerad om var det finns. Givetvis är också den publicerade avhandlingen arkiverad.

Vanligtvis är bearbetat primärmaterial (bearbetningar) arbetsmaterial och inte allmän handling. Det finns ingen skyldighet att lämna ut sådant material.

Med vänlig hälsning

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Per Jennische'.

Per Jennische
Universitetsledningens kansli

Postadress	Besöksadress	Tel	Fax	E-post
Box 7070 75007 Uppsala	Arrheniusplan 2 C	018-673001	018-673550	Per.jennische@adm.slu.se

Bilaga 18

1999-06-30

Prefekten Skogsskötsel

Kopior av grunddata

Jag tackar för Ditt snabba agerande (990623) på min skriftliga framställan 990617. Jag har också fått kopia på svaret från Lars Lundqvist 990628. Han skriver "det kan inte rimligen åligga mig att för en kollegas räkning skaffa fram kopior av grunddata från försöksytor som tillhör en annan institution".

Jag vill hänvisa till att jag aldrig begärt något sådant utan vänligen bett Lundqvist om att få tillgång till de grunddata som han hade vid utformningen av diagrammen presenterade i doktorsavhandlingen. På denna förfrågan svarade han vänligt i början av december 1998 att han hade dem i pärmar, men att han inte hade tid just då.

Jag utgår ifrån att vi inom vår institution samarbetar så mycket som möjligt. Har en forskare sammanställt källmaterial, är det rimligt att en annan forskare vid samma institution inte skall behöva upprepa denna sammanställning. Det är också rimligt att den forskare som sammanställt källmaterialet eller rentav skaffat in det från fältet, på något sätt blir uppmärksammas eller erbjuds bli medarbetare vid materialets fortsatta bearbetning. Jag har därför erbjudit Lundqvist att bli medförfattare vid publicering av det material som här är fråga om. Han har avböjt detta. Mitt erbjudande kvarstår.

Jag finner det osannolikt att Lundqvists sammanställning försvunnit och förstår därför inte hans ovilja att medverka.

Jag ber att prefekten informerar Lundqvist om den lämpliga ordningen för samarbete inom institutionen.

Med vänlig hälsning

Mats Hagner

SVERIGES LANTBRUKSUNIVERSITET
Skogsvetenskapliga fakulteten
Institutionen för skogsskötsel
Doc Lars Lundqvist

Datum
1999-06-28

Prefekt
P-O Bäckström

Angående Mats Hagners begäran om kopior av grunddata

De grunddata som Mats Hagner syftar på kommer inte från någon av institutionens försöksserier utan från fasta försöksytor som tillhör institutionen för skogsproduktion. Detta står klart och tydligt i min doktorsavhandling på tre olika ställen. Under arbetet med avhandlingen fick jag låna dessa grunddata (handskrivna ytböcker, provträdsprotokoll, mm) men återlämnade materialet för cirka 10 år sedan.

Till mig har Mats Hagner aldrig framfört någon begäran om att få kopior på dessa grunddata från skogsproduktions försöksytor, och jag har således aldrig haft anledning att ge honom något sådant löfte.

Om Mats Hagner vill bearbeta grunddata från försöksytor som tillhör en annan institution så bör han väl rimligen kontakta den institutionen? Det kan inte rimligen åligga mig att för en kollegas räkning skaffa fram kopior av grunddata från försöksytor som tillhör en annan institution.

Med vänlig semesterhälsning

Lars Lundqvist

Sveriges Lantbruksuniversitet
Skogsvetenskapliga fakulteten
Institutionen för Skogsskötsel
Professor Per Christer Odén

1999-06-19

Dekanus
Skogsvetenskapliga Fakulteten
SLU

Angående professor Mats Hagners fortsatta arbete som emeritus vid institutionen för skogsskötsel, SLU Skog, Umeå

Jag vill med detta brev protestera mot prefektens beslut, 1999-06-14, att inte bereda professor Mats Hagner plats vid institutionen för skogsskötsel vid SLU:s skogsvetenskapliga i Umeå såsom emeritus efter dennes pensionering. Eftersom det inte förkommit någon som helst diskussion vid institutionen där jag varit inbjuden vill på detta sätt meddela mina synpunkter till i första hand fakultetens dekanus. Jag anser att professor Hagner enbart verkat i enlighet med paragraf ett i professorernas hederskodex (Sveriges Professorers Förening 1993). Jag tolkar prefektens beslut som en "bestraffning" för att professor Hagner varit aktiv och progressiv i sin vetenskapliga och pedagogiska gärning. Jag anser att beslutet fattats utan, i alla fall för mig redovisad, utredning om professor Hagners negativa inflytande på institutionens psykosociala miljö. Jag anser att professor Hagner som emeritus fortsättningsvis kan bidra till en god och stimulerande utbildnings- och forskningsmiljö vid institutionen, speciellt med tanke på att ingen efterträdare är planerad på den tjänst han lämnar.

Efter snart 8 år som institutionsmedarbetare till Mats Hagner anser jag att han har gjort en betydande insats för forskning och utbildning vid institutionen för skogsskötsel. Han har alltid varit öppen för diskussion om både vetenskapliga fakta, vetenskaplig arbetsmetodik och pedagogik. Han har enligt min mening varit öppen för andras synpunkter och vad jag kan bedöma alltid kommit med goda och sakliga argument. Hans egna kurser är mycket omtyckta av studenterna och han var bl a kandidat till studentkårens pedagogiska pris under ett av åren (Lena Jonsson, studeranderepresentant i institutionsstyrelsen, pers comm).

Om så krävs meddelar jag även mina synpunkter för SLU:s rektor eftersom jag anser att detta beslut skadar SLU:s trovärdighet som akademiskt lärosäte.

Vänligen,

Per Christer Odén

Mats Hagner

1999-06-17

Prefekten vid institutionen skogsskötsel

Grunddata från institutionens försöksserier.

I början av december 1998 bad jag Lars Lundqvist att han till mig skulle överlämna kopior av det grundmaterial som han presenterat i sin avhandling 1989. Det är insamlat i 11 försöksytor som blädats under 25-65 år, i Dalarna och i Västerbotten.

Han meddelade mig att han skulle effektuera detta, ty han har dem i sina arbetspärmar från den tiden. Just då hade han inte hade tid. Jag vet att en masterstudent har tillgång till åtminstone en del av materialet.

Jag har vid flera tillfällen under våren muntligen för Dig påpekat att jag begärt dessa data, men inte fått några.

Eftersom jag fortfarande inte erhållit någonting, trots kontakt med både Lundqvist och prefekten, hemställer jag nu skriftligen att Du anmodar Lundqvist att ge mig kopia av materialet.

Jag ber också om ett snabbt besked om hur Du tänker behandla ärendet.

Vänliga hälsningar

Mats Hagner

Institutionen för skogsskötsel

990614

Professor
Mats Hagner
Institutionen för skogsskötsel

Bäste Mats!

Du har framfört önskemål om att efter din pensionering den 31 juli 1999 få utnyttja ett tjänsterum (s.k. emeritusrum) vid institutionen. Att efter pensionering få tillgång till tjänsterum och en institutions övriga resurser är inte en rättighet utan en förmån. Under lång tid har det funnits betydande skillnader mellan dig och andra lärare/forskare vid institutionen i synen på såväl forskning som undervisning. Det har lett till konfrontationer som gjort att många upplevt stark frustration och varit mycket illa berörda. Du har även gjort det fullt klart att du inte har förtroende för institutionens lärare/forskare. De motsättningar som råder mellan dig och många lärare/forskare har förstärkts över tiden och då speciellt efter din skrivelse till studentkåren angående institutionens undervisning för en tid sedan. Inom institutionen påverkar motsättningarna den psykosociala arbetsmiljön. Därför har jag kommit fram till att jag inte kan bifalla din önskan om att få disponera ett emeritusrum. I mitt beslut tar jag som prefekt alltså ställning för de som skall fortsätta att arbeta vid institutionen framför den som har pensionerats.

Jag är väl medveten om den forskning du bedriver och att du har vissa medel för att fortsätta denna. Naturligtvis hoppas jag att du för arbetet framåt till en lämplig slutpunkt. Jag skall försöka underlätta ditt fortsatta arbete. Ifall du önskar fortsatt hjälp från Martin Molin med fältarbete och bearbetning av ditt material, liksom administrativ hjälp med den ekonomihantering som krävs i ditt fortsatta arbete, bör vi diskutera lämpliga former för detta snarast. Det är min förhoppning att vi skall finna dessa.

Postadress	Besöksadress	Tel.	Fax
901 83 UMEÅ	Petrus Laestadius väg	090-786 58 00 (vx)	090-786 76 69

Naturligtvis inser jag att din fortsatta forskningsverksamhet måste bedrivas från ditt hem och på distans. Möjligheterna att göra detta har å andra sidan aldrig varit bättre än nu, och de förbättras hela tiden. Därför vet jag att dina förutsättningar för fortsatt forskningsverksamhet är goda och att det arbete du bedriver inte behöver upphöra som följd av det beslut jag här meddelar dig.

Umeå den 14 juni 1999.

Per-Ove Bäckström
Prefekt

För kännedom till

Samtliga anställda vid institutionen för skogsskötsel
Rektor Thomas Rosswall
Dekanus Kaj Rosén
Förvaltningschef Karl-Johan Johansson
Byråchef Louise Bodegård
Tommy Bergström SACO
Ställföreträdande rektor, Umeå, Jan-Erik Hällgren
Förvaltningschefen i Umeå, Bernt Bergfors
Datachef Lars Fällman

Professorer vid institutionen vid skogsskötsel

1999-06-⁻¹⁰~~08~~

Per-Ove Bäckström, Björn Elfving, Mats Hagner, Per-Christer Odén, Iwan Wästerlund

Prefekten vid institutionen skogsskötsel

Ansvar för utbildning och undervisning vid institutionen skogsskötsel

Vår åsikt är att ansvaret för utbildningarnas och undervisningens innehåll och organisation skall delegeras till en *studienämnd. I denna skall professorerna och lektorerna ha säte. I nämnden skall beslut fattas om vilka kurser som skall ges, kursernas uppläggning, vilka som skall undervisa och vem som skall utses som kursansvarig.

Det skall dessutom vila ett ansvar på professorerna att ta initiativ till öppna diskussioner med de lärare som undervisar inom ämnesområdet. För att uppnå maximalt utbyte bör gemensamma diskussioner arrangeras där alla kan delge resten sina specialkunskaper. Om skilda synsätt framkommer beträffande syntesen av tillgänglig kunskap skall de olika sätten presenteras för studenterna.

.....
Björn Elfving
Mats Hagner
Per-Christer Odén
Iwan Wästerlund

* utbildningsutskott
för grundutbildning och forskarutbildn.

Mats Hagner
Professor

1999-04-29

Intyg

Härmed intygas att vi under undervisning om blädning^u av Lars Lundqvist fick veta att den löpande tillväxten i en blädningsskog är korrelerad med den stående kubikmassan på ett sådant sätt att tillväxten i stort sett är lika med 3 % av den stående kubikmassan, men att detta inte gäller sedan den löpande tillväxten nått i nivå med vad boniteten motsvarar.

Studenter vid kurs 95/00 /SSKB1 u 26/4 1999

Carl Appelqvist

Sara Karlsson

Johan Johansson

Mikael Engström

Anders Bensch

DE Ransoy

Mats Hagner
Professor i Skogsförnygring

1999-04-23

Prefekten
Skogsskötsel

Undervisningens kvalitet vid institutionen

Jag har ju tidigare diskuterat undervisningen om blädning med Dig, det var med tanke på att Du är professor i skogsskötsel och rimligen bör ha intresse av detta. Då sade Du att det var mycket värdefullt att få veta min syn på sambandet mellan stående volym och löpande tillväxt i blädningstorna.

Jag anser det nödvändigt att institutionen vidtager åtgärder. Jag önskar att Du såsom prefekt sammankallar berörda professorer vid institutionen för att dryfta kvaliteten i den undervisning som genomförs. Hittills har felaktig information spridits och detta har åstadkommit stor skada på lönsamheten i svenskt skogsbruk. Vi borde dryfta alla de punkter som jag nämnt i mitt brev till studentkåren.

Den mest angelägna frågan är sambandet mellan stående volym och den löpande tillväxten i våra skogar. Bifogade vidarebearbetning av det material som presenterats i Lundqvists avhandling visar att det inte förelåg något positivt samband. Lundqvists uttalande i avhandlingens sammanfattning var fel. Jag har erbjudit honom att delta i en sampublication med detta innehåll men han har förklarat att han inte vill delta.

Lundqvists undervisning har alltsedan avhandlingen lades fram, varit starkt knuten till hypotesen om att ett starkt samband finns. Detta har blivit en stående välkänd tes ibland studenter som "är väl medvetna om att den löpande tillväxten i skiktad skog är 3% av den stående volymen, upp till i nivå med boniteten ("Lundqvists lag").

Jag har diskuterat denna fråga i många år med Lundqvist, och i all synnerhet under hösten 1998. I vår har jag skrivit ett brev till honom och ställt den precisa frågan huruvida han tänker fortsätta att vid undervisning hävda att det angivna sambandet existerar. Jag har givit honom god tid att tänka efter och han har fått all information om betydelsen av att undervisningen läggs tillräta. Han har ej sagt att han skall ändra undervisningen.

Eftersom det är väl känt att det finns ett samband mellan stående volym och löpande tillväxt i enskiktade bestånd, stämmer "Lundqvists lag" med en vedertagen princip. Man har bland annat hänvisat till den sistnämnda lagen för att förklara den låga tillväxten i svensk skog efter de exploaterande huggningarna på 1930-talet, och satt samband mellan "ojämna" restbestånd och låg tillväxt. Jag själv är övertygad om att Virkesförrådsdiagrammet som finns som bilaga till Skogsvårdslagen har sitt ursprung i uppfattningen att det i alla typer av skog finns ett rätlinjigt samband mellan stående volym och löpande tillväxt. Eftersom detta nu befunnits vara felaktigt, bör vi på institutionen inte bara ändra på vår undervisning utan även aktivt arbeta för att skogsvårslagen förändras. Diagrammet används (enligt bevis jag fått från SVS-arbete i Västerbotten) till att förhindra skogsägare att lämna halvstora, kvalitetsdanade träd för vidare odling. Om de gjort så och den stående volymen sjunkit under den nivå som anses acceptabel enligt diagrammet i bilagan, anmodas skogsägaren att ta bort dessa träd. Detta borde naturligtvis ändras till att han anmodas räkna hur mycket plantor som finns bland träden, samt komplettera dessa ifall antalet inte är stort nog.

Jag begär att prefekten genast sätter stopp för Lundqvist skadegörande undervisning, eller omedelbart diskuterar det uppkomna läget med de professorer som närmast berörs: Bäckström, Elfving, Hagner. Den förlust som nationen gör på grund av förtida avverkning av kvalitetsdanade träd i slutavverkningsskogarna torde uppgå till många miljarder kronor per år.

Jag begär vidare att de övriga punkterna som jag tagit upp i min skrivelse till studentkåren, inom kort diskuteras inom professorsgruppen, eller sprids bland alla forskare inom institutionen med omedelbar verkan. I det senare fallet uppstår förhoppningsvis en klargörande diskussion. Om inte vi inom institutionen kan ordna en saklig diskussion om hur modern forskning skall syntetiseras, måste denna diskussion få fortgå utanför institutionen. Själv anser jag att det vore bäst om diskussionen kunde föras inom institutionen innan den ges offentlighet.

Med hälsningar

Mats Hagner

Mats Hagner 199-03-15

99-03-15

Björn Elfving
Professor i skogsproduktion

Broder

Sänder här en ny variant av min arbetsrapport behandlande de 11 ytor som under lång tid blädats i Sverige.

Budskapet är detsamma som i förra rapporten, men denna gång presenterar jag en egen bearbetning av materialet. Tidigare var Lundqvists egna figurer det viktiga.

Jag önskar att Du tittar på den vetenskapliga behandlingen av data hämtade från Lundqvist 1989, figur 1 i uppsats 2. Jag har ännu inte låtit trycka rapporten utan avvaktar tills Du yttrar Dig.

Det är av stor vikt att Du tar ställning till om redovisningen är korrekt, ty informationen i rapporten kan komma att få stor betydelse för landets skogsbruk. Du vet att skogsvårdslagens diagram "Bilaga till skogsstyrelsens föreskrifter och allmänna råd till 5 och 10 §§, Virkesförrådsdiagram" utgår från att ett samband mellan löpande tillväxt och virkesförråd föreligger. I praktiken har diagrammet fått till resultat att höggallring i norrländska skiktade skogar är otillåtet eftersom virkesförrådet blir alltför litet. Jag känner till flera fall där skogsvårdsstyrelsen i Västerbotten förbjudit befriande gallring i tallbestånd med underbart välutvecklad, kvalitetsdanad, ännu ej fullstor tall. Jag förutsätter att Du finner det angeläget att medverka till att lagens tillämpning i sådana fall ändras till det bättre.

Tyvärr har Lars Lundqvist inte låtit mig få tillgång till hans basmaterial, trots att jag bett honom om detta i början av december 1998. På grund av det stora arbete det skulle medföra att gräva fram originaldata, känner jag mig nödsakad att utgå från den digitaliserade informationen. Även mortaliteten blir därför utesluten från bearbetningen. Det är fullt möjligt att mer intressant information kommer fram när någon i framtiden gör en likartad "riktig" bearbetning av materialet från blädningstorna.

Med vänliga hälsningar

Mats

Björn Elfving
med kommentarer
Jaga allvarligt
i användningen
leats 990316

Mats Hagner
Professor i skogsförnyelse

1999-03-02

Studentkåren
Skogsfakulteten SLU Umeå

Eftersom jag av prefekten vid institutionen skogsskötsel förhindras att påverka undervisningens innehåll och organisation känner jag mig tvungen att gå andra vägar för att korrigera verksamheten. Med detta brev vill jag varna studentkåren och beklagar att Ni inte kommer i åtnjutande av relevant information.

Tyvärr utmärks undervisningen vid institutionen skogsskötsel av brist på helhetssyn, trots att ämnet har just denna karaktär. Undervisningen skall klargöra på vilka vetenskapliga grunder skogsskötseln bör vila, men även visa på vilket sätt en syntes skall göras för att en lämplig skötselplan skall formars. Skogsskötselns mål, bästa möjliga hushållning med givna resurser dvs bästa möjliga ekonomi, måste givetvis genomsyra undervisningens alla delar.

Jag har konstaterat att basen för undervisningen i skogsskötsel är plantageskogsbruket, i Sverige kallat trakthyggesbruk, vilket är den mest extrema formen av skogsbruk som förekommer. Man kalavverkar och odlar träd i så jämna bestånd som möjligt. Den naturliga dynamiken i ett skogsekosystem, utan brand och storskalig stormfällning, följer ett helt annat förlopp, med successiv förnyelse i skiktade bestånd. Av detta skäl blir skötseln i ett trakthyggesbruk i princip mycket dyrbar eftersom skogsmannen hela tiden måste korrigera naturens egna krafter. Sverige har undertecknat Rio-konventionen och lovat att skapa skogar kännetecknade av naturlig beståndsstruktur med stor ojämnheter mellan träd. Utgångspunkten vid undervisningen i skogsskötsel borde därför vara att ett naturnära förlopp skulle följas, och lärare borde motivera varför man vid praktisk skogsskötsel tvingas avvika från den naturliga dynamiken.

Min studie av hur lärare vid skogsskötsel bedriver undervisning visar att de allra flesta undviker att sätta in sitt ämne i helheten, dvs man undviker att göra synteser som omfattar ekonomin i skogsbruket. Jag nämner här följande exempel:

- Skogsproduktion behandlas på ett sätt som om skogsbrukets målsättning vore att producera kubikmeter virke. Ekonomiska analyser som beaktar virkets kvalitet och dimension samt tidpunkten för skörd diskuteras ej, trots att dessa varianskomponenter har större inverkan på slutresultatet än normal variation i volymproduktion.
- Røjning. Här lär man ut att en lämplig målsättning med ingreppet är att skapa ett bestånd med så likstora träd som möjligt. Genom att vidga undervisningen till att omfatta ekonomiska faktorer skulle man enkelt finna att andra alternativ vore att föredraga.
- Gallring. Här lär man ut att en lämplig målsättning är bestånd med likstora tätt stående träd. Om ekonomin beaktas finner man lätt att andra alternativ är att föredraga.
- Skärmställning med stora träd. Lärare hävdar att denna metod av ekonomiska skäl är att föredraga framför andra, trots att de aldrig genomfört någon ekonomisk analys av alternativen.
- Slutavverkning. Lärare hävdar att det lämpligaste alternativet är att ta bort alla träd samtidigt, trots att ekonomisk kalkyler visar att avverkning av de träd som har mindre diameter än 10-15 cm ger negativt netto. De allra flesta skogar som slutavverkas innehåller ett stort antal sådana småträd. Utöver detta gäller att träd som är klenare än 30 cm i diameter ofta ger en så hög avkastning på sitt eget kapital att de bör lämnas för vidare utveckling.

En del lärare vid vår institution bedriver undervisning utan att känna till nya, utomordentligt viktiga forskningsrön. Andra lärare vill inte ändra sin undervisning, trots att nya rön visar att det som de tidigare informerade om var felaktigt. Jag nämner några exempel:

- Blädning. Här påstår lärare att produktionen i skiktade bestånd är starkt beroende av den stående kubikmassan, trots att man nu känner till att tidigare uppgifter om detta härrörde från ett vetenskapligt misstag.
- Naturlig föryngring på lättföryngrad mark. Lärare påstår att fröträdens frösättning är en mycket väsentlig faktor för resultatet, medan forskningen visat att plantorna som kommer upp i huvudsak inte är avkommor till fröträden.
- Skärmställning på fuktiga marker. Lärare påstår att en skärm av stora, ekonomiskt mogna träd är fördelaktig för att framkalla föryngring, medan vi nu vet att sådana marker i regel innehåller heltäckande beståndsföryngring redan före avverkningen.
- Markberedning. Lärare framställer markberedning som en nödvändighet, trots att man sedan länge visat att ett fullgott resultat kan uppnås, till lägre kostnad, genom att plantera insektskyddade plantor direkt i mosstället.
- Beståndsföryngring. Lärare undervisar om naturlig föryngring utan att känna till de nya rön som kommit fram genom arbeten vid riksskogstaxeringen. Dessa visar att våra skogar redan innehåller så mycket naturlig föryngring att den till stor del bör kunna ersätta artificiell föryngring.

Jag föreslår en diskussion för att dryfta den uppkomna situationen.

Med vänlig hälsning

Mats Hagner

Mats Hagner
Professor

1999-02-04

Lars Lundqvist
Docent

Vetenskapligt korrekt kunskap - skogsvårdslagens tillämpning

Broder. Du har under många år undervisat om blädning och därvid spridit kunskap om den slutsats som Du framfört i Din avhandling "Blädning i granskog" 1989 ISBN 91-576-3837-3. I avhandlingens Abstract står " Low levels of annual volume increment can probably be explained by low levels of standing volume, as there appears to be an approximately linear relation between standing volume and annual volume increment."

I min undervisning om kontinuerligt skogsbruk har jag framhållit att de flesta vetenskapliga arbeten jag läst, inklusive Din avhandling, i stället indikerar att det finns en utbytarhet mellan över- och underbestånd på ett sådant sätt att underbeståndet reagerar med ökad produktion om överbeståndet glesas ut, och vice versa. Om bara underbeståndet är tillräckligt tätt, uppstår ingen stor produktionsförlust som en följd av utglesning bland de stora träden.

Studenter som tidigare fått ta del av Din undervisning invänder ofta att detta inte kan vara korrekt eftersom Du berättat att det finns vetenskapliga belägg för motsatsen.

I vårt praktiska skogsbruk använder vi oss i huvudsak av enskiktade bestånd med likstora träd. Vid utglesning av sådana bestånd har det klart visats att volymproduktionen sänkts efter en kraftig sänkning av den stående kubikmassan. Detta finner vi logiskt, eftersom det inte finns något underbestånd av små träd som kan utnyttja frigjord näring och ljus i det utglesade beståndet. Skogsmän är följdriktigt vana vid att undvika en kraftig sänkning av den stående volymen, ty för dem är det liktydigt med en sänkning av den löpande volymtillväxten.

I vår skogsvårdslag har man förtydligat detta genom att använda ett diagram för att påvisa oacceptabel utglesning av bestånd. Gallrar man så att den kvarvarande kubikmassan hamnat under en viss nivå, anses oacceptabel gleshet ha uppstått. Då inträder föryngringsplikt. En del tjänstemän i skogsvårdsstyrelsen hänvisar till detta diagram och beordrar markägaren att ta bort de kvarvarande träden och "starta om från början" med fullständig skogskultur.

Om Ditt sätt att undervisa är korrekt får också lagens tillämpning en riktig effekt. Är däremot min tolkning av den vetenskapliga litteraturen korrekt, blir lagens tillämpning fel. Anledningen därtill är att ett kraftigt utglesat bestånd med låg stående volym i träd ovan brösthöjd, kan vara mycket tätt i botten, dvs ha fullgod föryngring och ge hög produktion.

En sådan situation uppkommer lätt när skogsägaren har lämnat glest stående halvstora träd med hög potentiell virkeskvalitet. Ur nationens synvinkel är det mycket välgörande om dessa träd odlas vidare till full storlek, medan nästa generation hämmas i sin årsringsutveckling och grenbildning på grund av konkurrens från de större träden. Viktigt är därför att veta om volymproduktionen i detta skiktade bestånd är så låg att det förtar det mervärde som uppkommer på grund av en högre virkeskvaliteten.

Lagen måste i så fall ändras på denna punkt och diagrammet ersättas med ett system med registrering av såväl stora träd, små träd som plantor. Såvida det mellan de större träden finns tillräckligt med beståndsföryngring, eller om skogsägaren kompletterat med kulturplantor, bör platsen anses vara fullt beskogad.

Av det ovanstående framgår tydligt att det inte är oviktigt, ur nationell synvinkel, huruvida Du dragit rätt slutsats av materialet i Din avhandling. Jag ställer därför följande direkta fråga:

A. Vidhåller Du idag att den refererade meningen i Abstract är korrekt.

B. Om icke, tänker Du framgent ändra innehållet i Din undervisning så att Du förmedlar den information jag framfört i andra stycket i detta brev.

Eftersom vi redan under ett par månader haft tillfälle att diskutera detta sakförhållande ber jag Dig om ett svar inom fjorton dagar.
Med vänliga hälsningar

Mats Hagner

Bilaga 29

To: Lars Lundqvist
From: Mats Hagner <Mats.Hagner@ssko.slu.se>
Subject: Stående kubikmassa
Cc:
Bcc:
X-Attachments:

98 99 01 25

Lunkan

Jag har erbjudit Dig att samarbeta i en rapport där vi presenterar relationen mellan Ståendevol-Tillväxt. Jag tycker detta vore ett bra sätt för Dig att korrigera den missuppfattning som har rått ett antal år. Vi kunde gå vidare och samarbeta också med norrmännen för att se om samma brist på korrelation föreligger i deras material. Det går alltså att vända en vetenskaplig miss till något positivt. Att avhandlingen inte omfattade någon djupare analys av det förhållande som presenterades i Abstract var ett misstag, men med en god uppsats som redovisar sakförhållandena vänds allt till det bästa.

Jag ber om ett samtal mellan fyra ögon i lugn och ro.

Mats

Bilaga 30

To: Lars Lundqvist
From: Mats Hagner <Mats.Hagner@ssko.slu.se>
Subject: Blådade ytor
Cc:
Bcc:
X-Attachments:

98 12 15

Lunkan

När jag studerar Dina 11 ytor i avhandlingen 1989, uppsats 2, figur 1, blir jag s
intresserad av att bearbeta materialet för att locka ur det något mer information
n den som finns i figurerna 2 och 3. Jag kan försöka utläsa koordinaterna ur figur
1, men om Du har grunddata kvar vore det bättre att ta dem ur Ditt arbetsmaterial.
Tacksam att höra från Dig. Jag vet att alla tycks ha oändligt mycket att göra
före Jul, men hoppas kunna få låna någon pärm med data.

Hälsningar
Mats

X-Sender: lunk@nana.slu.se
Date: Tue, 15 Dec 1998 17:16:32 +0100
To: Mats Hagner <Mats.Hagner@ssko.slu.se>
From: Lars Lundqvist <Lars.Lundqvist@ssko.slu.se>
Subject: Re: Blådade ytor

98 12 15

> Tacksam att höra från Dig. Jag vet att alla tycks ha oändligt mycket att
>göra före Jul, men hoppas kunna få låna någon pärm med data.

Ok, när jag hinner så...

Lunkan